

К О Н Ц Е П Ц И Я
ЗА РАБОТА КАТО ЧЛЕН НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
на ПЕТКО СТЕФАНОВ ПЕТКОВ

кандидат за избор от квотата на следователите

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

В настоящата концепция накратко излагам основните и най-важни свои възгледи за актуалното състояние и проблемите, свързани с дейността на Висшия съдебен съвет, доколкото това е по силите и възможностите на един човек, представляващ една професионална гилдия, независимо от професионалните, личностните качества и опит.

Като евентуален и единствен член от квотата на следователите в този колективен орган, сам трудно бих повлиял на приоритетите в работата на съвета. Единственият представител на следователите във Висшия съдебен съвет има незначително представителство на фона на останалите членове - малко под 10% от Прокурорската колегия и 4% от Пленума на ВСС. Ако бъде избран за член на ВСС от квотата на следователите ще се ръководя стриктно от правната рамка за него, очертана в Конституцията на Република България /КРБ/ и Закона за съдебната власт /ЗСВ/.

Дългогодишният ми професионален и административен опит ме мотивира да дам своето съгласие, да бъде издигната кандидатурата ми за член на ВСС от квотата на следователите. **Ще се стремя да бъдат защитени интересите на следователите и утвърждаването на тяхното място като равнопоставени магистрати в органите на съдебната власт.**

Предоставям накратко на вашето внимание своите виждания свързани с дейността на ВСС.

Висшият съдебен съвет е колективен орган и едва ли ангажиментите и вижданията на един от членовете на този орган могат да бъдат реализирани еднолично и самостоятелно. За ефективната му работа са необходими целенасочени и постоянни усилия на всички членове на съвета. С досегашната си дейност като следовател и административен ръководител съм доказал, че мога да работя в колектив, да водя активно и последователно съответната политика, да отстоявам принципни позиции в интерес на следователите. Ако бъде избран от квотата на

следователите няма да допусна прекъсване връзките с колегите си, ще поддържам с тях непрекъсната комуникация, за да обобщавам техните мнения, идеи и предложения. При колективните обсъждания и гласуванията ще направя всичко възможно да убеждавам колегите си в съвета отстоявайки твърдо и последователно политиката и интересите на следствието.

Висшият съдебен съвет е стожер и ключова институция, която осигурява независимостта на съдебната власт, Решение № 10/2011 г. на КС - „конституционно създаден, специфичен колективен административен орган на съдебната власт, чиято основна цел е да осигурява независимостта ѝ“. ВСС управлява съдебната власт в страната, като конкретните резултати от продължаващата съдебна реформа зависят в много голяма степен от доброто професионално и прозрачно функциониране на съвета. Необходимо е съвета, да се ползва с необходимото уважение от гражданите и обществото, с всички позволени методи и принципи на правото да отстоява независимостта на съдебната власт. ВСС е в основата на конкретните резултати от съдебната реформа и те зависят до голяма степен от доброто му функциониране и взаимодействието му с другите институции.

Участието ми в съвета като член на административен орган, няма да ми повлияе да пренебрегна факта, че съм изпратен като следовател да представлявам колегите си. Моята цел е да бъда връзката между съвета и следователите, които извършват своята ежедневна и професионална дейност, да прокарвам техните идеи и да отстоявам техните интереси. Както и до момента ще продължа да бъда на разположение на всеки колега, който има нужда от съвет или защита. ВСС не е само орган, който да управлява, той трябва да отстоява независимостта на съдебната власт и на отделните магистрати в частност от изпълнителната и законодателната власт като стриктно ще съблюдавам да бъдат защитени интересите на следствието, в което е преминал целият ми трудов път.

Категорично застъпвам становището, че мястото на следствието и прокуратурата е в съдебната система. Не споделям критиките на някои от съвременните политици и опитите им за дестабилизация на съдебната система и съм против опитите за дебат относно мястото на следствието и прокуратурата. Актуализираната стратегия за съдебна реформа подлагаше под съмнение мястото на прокуратурата в съдебната система, а за следствието в т. 4.2.4 предвиждаше: „Трайно решение за статута на следователите“. Съгласен съм с досегашната политика на членовете на предишни съвети от квотата на следователите за модерна и ефективна наказателна политика - за неравномерната натовареност и необходимост от нова съдебна карта; за използването на модерни информационни технологии; за проблемите с вещите лица и съдебните експертизи; за бюджета на съдебната власт и ефективното управление на сградния фонд; за равнопоставеността и дължимото уважение между отделните магистратски общности, в каквато насока ще продължа да работя като член на ВСС, ако бъде избран.

Според правната доктрина, държавната власт е политически единна, но функционално разделена и в този смисъл служи принципът за разделението на

властите на законодателна, изпълнителна и съдебна. Ролята на съдебната власт от една страна е да контролира и възпира другите две, а от друга е да решава споровете между правните субекти. В основата на всеки един съдебен казус е един спор, независимо дали става дума за наказателно, гражданско или административно производство. Самото разделение на властите се явява гаранция за правния ред. Гаранция за правния ред се постига не само чрез институционализирането на основните правни принципи и догми от законодателството, но и чрез конкретна, ежедневна, законово установена дейност по реализацията на правните норми от страна на магистратите. Гаранция за правовия ред се постига само при наличието на независимост както на съдебната власт като цяло, така и независимост на отделния магистрат, както от политически влияния, така също и от всички правни субекти, които не са оторизирани да осъществяват контрол вътре в рамките на съдебната система. Магистрата трябва да е независим от икономически кръгове, отделни физически лица, юридически лица, както и в по-общ план - от останалите две власти, като се ръководи само от закона и вътрешното си убеждение. Трите власти са разделени, но това не значи, че те са абсолютно независими - между тях трябва да има сътрудничество и координация.

Трябва да се има предвид, че съдебната власт е относително най - отдалечена от останалите власти. Това е така, защото тя е политически независима. Докато останалите власти са свързани с политическото ръководство на държавата, то съдебната власт има съвсем друга функция. Без независима, политически неутрална, обективна, справедлива съдебна власт, не може да има същинска правова държава.

Съдиите, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона. И конституционният тълкувател, и обикновеният законодател, и конституционното правосъдие, са последователни в своите актове, твърдейки, че мястото на прокуратурата и следствието е в системата на съдебната власт.

Този въпрос изисква по -детайлно разглеждане, защото напоследък, пък и не само напоследък, главно от определени политически сили се излагат становища за изваждането на прокуратурата от съдебната власт. Техният основен аргумент е този, че те отъждествяват съдебната власт с правораздаването. Това съвсем не е така. Съдебната власт е едно функционално, организационно и нормативно единство на отделни части на тази власт, които осъществяват сходна дейност. Това са органите на съда, прокуратурата и следствието. Правораздаването е единствената, специална функция, която се осъществява само от съда, но това съвсем не значи, че другите органи, които са в системата на съдебната власт, трябва по своя генезис и нормативен статут да бъдат извън самата съдебна власт. Съдебната власт е родовото понятие, това е правно-организационно единство, а отделните части са елементите от тази съдебна власт.

Ако прокуратурата и следствието бъдат извадени от съдебната власт, това би било дълбоко погрешно и чисто политическо решение, което ще навреди на основните конституционни принципи - принципът на правовата държава, на справедливостта и на разделенията на властите.

Ако прокуратурата респ. следствието премине към изпълнителната власт,

или бъде извадена от съдебната власт под друга форма, това означава тя да се превърне в чисто политически орган, обвързан с политическата партия, която в даден момент управлява, т.е. прокуратурата ще бъде подчинена на титуляри на изпълнителната власт. Следователно, като краен резултат ще имаме положение, при което функцията на обвинението е част от управлението, което е политическа функция.

Тогава не можем да говорим за никаква независимост на съдебната власт. Прокурорите и следователите ще се превърнат в чиновници и длъжностни лица на администрацията, тоест служители на правителството. Това означава, че ще изпълняват нарежданията на правителството. Такъв статут е несъвместим с естеството на самото право, с неговия генезис, като не просто ще ограничи тяхната функция, а изцяло ще я подмени. От независими, неутрални, обективни органи, те ще се превърнат в част от политическото общество. Това е така, защото парламентът и по-точно парламентарното мнозинство, избира правителството, а то изпълнява политическата функция по решаването на текущите задачи на обществото и държавата.

Ето защо, естественото, конституционното и разумното място на прокуратурата и следствието е в системата на съдебната власт. За да бъде един следовател или прокурор действително независим и политически неутрален, той не трябва да се поддава на влияния, особено на политически такива и не трябва да съществува механизъм, който да позволи на самия магистрат да бъде указано политическо влияние. А точно това би се получило в случая, ако се удовлетворят претенциите на някои политици за изваждането на прокуратурата от съдебната власт. Това ще бъде и в противоречие с решението на Конституционния съд от 2003г. относно формата на държавно устройство и формата на държавно управление.

Известно е, че изпълнителната власт се произнася с определени юридически актове, които имат характера на административни актове. Ако прокуратурата премине към изпълнителната власт, това значи да се променят характера на актовете на прокуратурата. Не е възможно един обвинителен акт да има характера на административен акт, това е грубо нарушение на основните принципи и догми в наказателното право. България е член на Европейския съюз, това би било недопустимо, ако се приемат исканията на тези политици, би се получило така, че правителството едновременно ще управлява и ще повдига обвинение. Такова положение в една демокрация, в една правова държава, подчинена на европейските стандарти за правов ред, демокрация, спазване на човешките права, върховенството на правото, е крайно недопустимо.

Затова, твърдото ми убеждение е, че мястото на прокуратурата и следствието е в системата на съдебната власт. Това би запазило върховенството на правото и би продължил нашия път към усъвършенстване функционирането на съдебната система и към утвърждаването на основните принципи за разделението на властите и на правовата държава.

Изключително важно за доброто функциониране на следствието е създаването на условия за справедливо, предвидимо и адекватно кариерно развитие. Колегите, при които професионалната амбиция отговаря на квалификацията и личните качества, твърдо могат да разчитат на моята подкрепа. Ще подкрепя и всички кандидати за административни ръководители, които притежават необходимите професионални качества, ползват се с уважението и доверието на колегите си и имат визия за позитивни промени и развитие. Кадровата дейност е основна и най-важната в работата на членовете на ВСС. Тя се основава на чл. 130а, ал. 2, т. 7 и ал. 5, т.т. 1, 2 и 4 от КРБ и чл. 30, ал. 2, т. 6 и ал. 5, т.т. 1, 2, и 4 от ЗСВ, както и на съответните наредби за конкурсите и атестирането. В глава девета, раздел II, чл. 176-187 на ЗСВ, са уредени конкурсите за младши магистрати и за първоначално назначаване в органите на съдебната власт. В раздел Па, чл. 188-194г на същата глава, са уредени конкурсите за повишаване в длъжност, за преместване на магистратите и за избора на административни ръководители на органите на съдебната власт. В чл. 173 от ЗСВ е уредена процедурата за избора на главен прокурор, председател на ВКС и председател на ВАС, а в чл. 174 от ЗСВ - избора на директор на НСЛС. Пряко свързана с конкурсите е дейността по атестирането на магистрати, която е уредена в глава девета, в раздел IV, чл. 196-206 от ЗСВ.

Всички основни промени в ЗСВ от приемането му през 2007 г. до последната му промяна през 2020 г., бяха основно свързани с ускоряване на конкурсните процедури. Непрекъснатите нормативни промени, обаче вместо ускоряване на процедурите направиха конкурсите все по-тромави, което формира мнение за несправедливост у неспечелилите кандидати. С изключение на конкурсите за младши магистрати и тези за първоначално назначаване в съдебната система, останалите конкурси - за преместване и повишаване в длъжност, се бавят по най-различни причини. Това наложи практиката на свободните щатове в натоварените органи на съдебната власт /най-вече в гр. София/, да бъдат командироваани магистрати от други съдебни райони.

През целият ми професионален път съм защитавал позицията, че магистратите, които се стремят да се усъвършенстват, работят професионално и всеотдайно, спазвайки етичните правила, трябва да бъдат поощрявани. Обратното важи за онези, които не полагат усилия да се развиват и не изпълняват качествено служебните си задължения. Време е да се направи ясно разграничение между тези две категории магистрати. Инструмент за това би трябвало да е атестирането, но то не изиграва онази роля, която законодателя и прилагащите закона очакват.

Според мен, така както в момента са конструирани конкурсите в ЗСВ и в Наредба №1 за конкурсите на магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт за повишаване и преместване на магистратите, води до една субективна оценка, извършвана от ограничен брой магистрати, участващи в конкурсните комисии въз основа на минимален брой производства /досъдебни, наказателни, граждански и административни/ и актове. На

базата на тази субективна оценка се изготвя класиране, което впоследствие съответната КАК към колегиите и самите колегии, гласуват. Атестаирането не бива да се провежда при условия на уравниловка, която до голяма степен убива инициативността и демотивира магистратите. То трябва да се провежда при действително спазване на критериите на чл.198 ал. 1 от ЗСВ, но считам, че в момента и при сегашната процедура, то е едно механично прилагане, което не отсява правните познания и умения за анализ на фактите, оптималната организация на работа, експедитивност и дисциплинираност. Наслагват се едни върху други цифри, изисква се стриктно спазване на стандарти, наложени от атестационните комисии, няма как да се излезе от рамката, стигна се до едни и същи оценки, които малко се намаляват и се гласуват единодушно в колегиите, като мисля, че в много от случаите това не е точната оценка за кандидата, почти не се отдава значение на оценката на административния ръководител, която била и субективна в много от случаите е по-точна от тази на комисииите. Знам, че този въпрос и промяната в законодателството е от компетентността на Народното събрание, но е необходима дискусия, за да се прецени не е ли по-добре в съдебната система да има конкурси само на входа, а именно за младши магистрати и за първоначално назначаване в органите на съдебната власт. Повишаването в длъжност и преместването на магистрат да става по предложение на съответния административен ръководител на органа от съдебната власт до съответната колегия на ВСС. По този начин отговорността за повишаването в длъжност и за преместването на магистрат ще се носи от съответния административен ръководител и от колегията на ВСС.

Предложенията на административните ръководители би следвало да бъдат на основата на атестациите на магистратите и становищата на общите събрания на по-горните органи, където познават най-добре работата на предложените кандидати. По този начин ще се ускорят процедурите за повишаване и преместване на магистратите и изборът ще бъде основан на качествата и професионалната оценка за работата на магистратите въз основа на обективно познаване на цялостната им дейност. Този проблем не беше толкова съществен за следствието до момента, защото числеността на следователите бе драстично намалена. Следователите с дълъг стаж - повечето само в следствието се познаваме и процеса с атеистирането вървеше безпроблемно.

В тази връзка според мен би било целесъобразно предложенията за избор на административни ръководители да се правят и от по-горните административни ръководители, тъй като до сега се наблюдава в много случаи липса на кандидати за обявените конкурси за избор на административни ръководители и някои ИФ ръководители са такива почти по един мандат.

Ако бъде избран за член на ВСС ще се противопоставя на неаргументирано съкращаване на щатни бройки за следователи в НСлС, в окръжните следствени отдели и администрациите към тях. За утвърждаване на професията „следовател“ е нужно да бъде възстановена приемствеността при навлизане на млади юристи в системата и млади следователи в следствието. За сравнение към 01.01.2016 г. щатната численост на следователите в НСлС, заедно с директора и заместниците му е била 90 бр., а към 01.04.2022 г. тя е 60 бр. В момента тече конкурс за освободените

бройки за следователи в НСлС, като за следователите от следствените отдели това е и стимул за кариерно израстване. Най-големият бич за професията е да нямаш перспектива за развитие. Некоректно се спекулира с натовареността на следователите в НСлС. Трябва да се има предвид, че в НСлС се разследват дела с фактическа и правна сложност и освен основната работа по досъдебните производства и молбите за международна правна помощ, следователите от НСлС имат и други функции, възложени им по закон. Има следователи в НСлС, на които не се разпределят досъдебни производства и молби за международна правна помощ. Двама следователи са членове на КАК при Прокурорската колегия, един е преподавател в НИП, а освен това, следователи от НСлС участват в конкурсни комисии за младши следователи, за първоначално назначаване в системата, в конкурсите за следовател в НСлС и окръжните следствени отдели и т.н. Имало е случаи, когато много следователи от НСлС са изключени от случайното разпределение на делата. Камарата на следователите в България и ръководството на НСлС имат предложение да се увеличи натовареността на НСлС като им се възложат за разследване всички престъпления, извършени в чужбина по чл. 194, ал. 1, т. 3 от НПК.

Ако бъде избран ще предложи да се увеличи функционалната компетентност на следователите в ОСО към ОП по конкретно определени текстове от чл. 253-260 от НК за пране на пари, данъчни, финансови и други икономически престъпления. Считам, че следва да се промени компетентността и на военното правораздаване, като се разшири подсъдността им относно разследване на престъпления от общ характер, извършени от служители на МВР, отнета неотдавна през 2009 година. Така ще се постигне оптимална натовареност и на военните магистрати, ще се ускори процеса при прилагане на закона по отношение на МВР служителите. Също така подкрепям вече направеното предложение заемащите длъжността „завеждащ следствен отдел“ в ОП, да бъдат „заместник на административния ръководител на Окръжната прокуратура по разследването“. Същите да бъдат с отделен и независим мандат, избран от ПК на ВСС, както е Директора на НСлС и заместник на ГП по разследването. По този начин ще се осигури участието на ръководителя на следственият отдел в администрирането на съответната окръжна прокуратура, ще се избегне възможността за необосновано преместване на щатове, както и не на последно място, ще се осигури и административната независимост на съответният ръководител на отдел избран от ВСС.

Ако бъде избран бих се възпротивил на неоснователно закриване на щатни бройки от администрацията на НСлС и следствените отдели. В момента в НСлС и в следствените отдели има само специализирана администрация, следователите се обслужват от общата администрация на съответните окръжни прокуратури и от Администрацията на главния прокурор за НСлС. Същевременно, след промените на ЗСВ през 2016 г., се съкрати администрацията на НСлС като бяха иззети експертни и други длъжности, което обаче не доведе до икономия на средства. Създадени бяха отдел по криминалистика в НСлС на основание чл. 149, ал. 2, изр. 2 от ЗСВ. Съгласно чл. 6 от Правилата за организацията и работата на отделите „Криминалистика“ и на мобилните центрове за разследване, експертите от отдела се

вписват в списъците за вещи лица по чл. 398 от ЗСВ и изготвят криминалистически експертизи за нуждите на досъдебното и съдебно производство по наказателни дела.

Налице е трайна тенденция на нарастване броя на възложените и изготвени експертизи на експертите от отдел „Криминалистика“ на НСлС. Полагат се необходимите усилия за щатно обезпечаване на този отдел и вече в голяма част от СО при ОП има назначени експерти в различни области, които значително повишават ефективността и подпомагат следователите. С цел повишаване на капацитета и качеството на събраните и изследваните доказателства, намаляване на сроковете за изпълнение и разходите за изготвяне на експертизи, е необходимо в отдел „Криминалистика“ на НСлС да се разкрият още щатни бройки.

При избор на кандидати за административни ръководители и при гласуването на кандидатурите, освен необходимите професионални и нравствени качества, аз ще държа кандидатите да дадат становището си за мястото на следствието в съдебната система и за отношенията им към следователската професия.

Според мен дейността на съвета трябва да е общодостъпна не само до магистратите и служителите, но и до всички институции и граждани. Медиите са необходимият посредник между институциите и гражданското общество, те са катализатора, който може да ускори и подобри работата на институциите в държавата, като същевременно бъде и коректив на тяхната дейност. ВСС трябва да разработи по ясни правила за публичната комуникация, тъй като до голяма степен недоверието към съдебната система се дължи и на факта, че не е дадена публичност на цялостната дейност на ВСС, не се им разяснени приоритетите, очакваните и постигнати резултати. Работата на ВСС е все по-често във фокуса на медийното и обществено внимание и трябва да отговорим на желанието и потребностите на гражданите за получаване на достоверна и обективна информация, което право е гарантирано и от Конституцията на РБ. Медиите, като основно средство за информиране на обществото в решаваща степен влияят върху формиране на общественото мнение и нагласи към съдебната власт. Трябва чрез формата на информиране, да намерим подходящ начин за отчитане на дейността на съвета, да се покажат темите и проблемите имащи важно значение за функционирането на съдебната власт. Същевременно да се намери начин, за да дадем и отговорите, които обществото чака от съдебната власт и ВСС в частност, проблемите, с които се сблъскват магистратите и служителите в ежедневната им работа. ВСС би могъл да предизвика дискусии относно законодателни промени по отделни теми, съдебната реформа – структурна и законодателна, прекаленото формализиране на процесите в досъдебна и съдебна фаза.

Много важни са и въпросите свързани със социалната политика на ВСС. Този въпрос е ключов дори за професионалното самочувствие на магистратите. Обществото трябва да е наясно, че магистратският труд е висококвалифициран и има изключително важна роля за функционирането и на самата държавност.

Социална политика са не само възнагражденията на магистратите, а още много дейности, които считам, че на този етап във ВСС не им се дава приоритет. С последните изменения на Конституцията, ВСС управлява недвижимите имоти на съдебната власт. Считам, че почти е замряла дейността по създаване на нормални условия за труд за всички магистрати и служители. С опита, който имам, като административен ръководител на следствените отдели в Благоевград и София мога да кажа, че направих необходимото, за да могат следователите и служителите да работят в добри материални условия, в самостоятелни и добре оборудвани кабинети, което е мечта за голяма част от магистратите в България. Проблемен е въпроса и с ведомствените жилища, което ограничава шанса на много от колегите за кариерно израстване в столицата или областните центрове. Голяма част от магистратите са обречени на кариерен застои по чисто битови причини. Не е редно върховните и апелативни инстанции да бъдат запазена територия само за магистратите, които живеят в София и областните градове. Ще насърчавам търсенето на всякакви възможности за решаването на жилищните проблеми на следователите, за да имат шанс за адекватно и отговарящо на професионалната им компетентност кариерно развитие. Не е коректно да изискваме от магистратите, без да сме им създали нормални работни условия и не мога да приема сегашното примирение с този важен за мен въпрос. Наистина, всичко опира да средства, но за мен е въпрос и на организация.

Съгласно чл. 362 от ЗСВ, министърът на правосъдието предлага проект на бюджета на съдебната власт, придружен с разчети за следващите две години и го внася за обсъждане в пленума на ВСС /ПВСС/. На практика този проект се изготвя от ПВСС.

Съгласно чл. 117, ал. 3 от КРБ, съдебната власт има самостоятелен бюджет, който е част от държавния бюджет. Размерът на приходите и разходите по бюджета на съдебната власт и взаимоотношенията с Централния бюджет, субсидии или вноски, се определят със Закона за държавния бюджет на съответната година.

Министерският съвет внася в Народното събрание проекта на закон за държавния бюджет на Република България за съответната година, заедно с проекта на годишния бюджет на съдебната власт, предложен от ПВСС. Практиката до момента е Народното събрание да приема проекта за бюджет на съдебната власт, предложен от Министерски съвет, който в годините назад в разходната част е с около 10-20% по-малък от този, предложен от ПВСС. Проектът за бюджет на съдебната власт за 2021 г. съвпадна със становището на Министерския съвет и Народното събрание приема този, предложен от ПВСС. За съжаление бюджета на прокуратурата за 2022 год. бе орязан с 20 милиона лева по-малко от предложеното, без категорични мотиви и с нагласата да се блокира дейността на ведомството с невъзможност да се реализират предвидените капиталови разходи, а най-вероятно и в частта за експертизите. До сега по-голямата част от бюджета се изразходва за заплати и нямаше възможност за провеждане на ефективни политики чрез бюджета

на съдебната власт и евентуално преминаване към програмен бюджет, по която тема ПВСС е изпълнил успешно проект по Оперативна програма „Административен капацитет“ при предходния си състав. Понастоящем, ПВСС изпълнява проект по Оперативна програма „Добро управление“ с наименование „Въвеждане на програмно бюджетиране в органите на съдебната власт“, който надгражда вече приключилия такъв. При въвеждането на програмно бюджетиране, бюджетът на съдебната власт ще се определя на база на заложените стратегически цели и отчетените резултати от дейността на органите на съдебната власт. Програмното бюджетиране представлява качествена промяна в принципите на изготвяне, одобрение, управление, отчитане и оценка на бюджетите в сравнение с традиционния подход, използван досега. Реализирането на този проект е положителна стъпка в посока реформиране и модернизиране на управлението в съдебната система.

Бюджетът на съдебната власт включва всички приходи от дейността на органите на съдебната власт, разходите за издръжка на органите на съдебната власт, на Инспектората към ВСС и на НИП, с изключение на разходите, които по силата на ЗСВ се определят по бюджета на Министерството на правосъдието, взаимоотношенията със Централния бюджет и други бюджети и финансирането на бюджетното салдо.

Изпълнението на бюджета на съдебната власт се организира от ПВСС чрез Инспектората към ВСС, ВКС, ВАС, съдилищата, главния прокурор. Първостепенен разпоредител с бюджета на съдебната власт е ПВСС, а органите на съдебната власт, които са самостоятелни юридически лица, са второстепенни разпоредители с бюджетни средства.

Неизпълнението на приходите по бюджета на съдебната власт е за сметка на неизползвани наличности от предходни години, а при недостиг на средства от наличности, неизпълнението се компенсира с допълнителна субсидия от Централния бюджет. До 2009 г. неизпълнението на приходите се е финансирало изцяло от Централния бюджет.

Бюджетните политики на ПВСС трябва да са ориентирани към реалните потребности на съда и прокуратурата за нормалното и ефективно протичане на досъдебното производство и наказателното, гражданското и административното съдебно производство.

Според мен, ПВСС трябва да преразгледа практиката си до момента за изплащане на допълнителни трудови възнаграждения /ДТВ/ само в края на годината и то при наличие на икономии в бюджета на съдебната власт. Като се отчита как върви изпълнението на бюджета, чиято информация са получава всеки месец от членовете на ВСС на пленум, може да се взема решение на определени периоди да се изплаща ДТВ на магистрати и съдебни служители за постигнати високи резултати в работата им, както е в изпълнителната власт /министерства и агенции/. Разбира се, решенията следва да са съобразяват и със Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор и Закона за публичните финанси.

Направиха се първи стъпки от страна на ВСС по приетите през м. ноември

2019 г. Правила за индивидуалната оценка на резултатите от дейността на съдиите и съдебните служители в СпНС и АСпНС за определяне и изплащане на допълнителни възнаграждения по чл. 233, ал. 6 и чл. 345, ал. 5 от ЗСВ и Правила за индивидуалната оценка на резултатите от дейността на магистратите и съдебните служители в АпСП, СпП и следствения отдел на Специализирана прокуратура, като тези структури през 2019 г. и 2020 г. получиха допълнителни трудови възнаграждения.

Във връзка с Доклада на Европейската комисия от 30 септември 2020 г., по препоръка „Независимост. Уредба на допълнителните възнаграждения на магистратите“, с решение на Пленума на ВСС по протокол № 26/22.10.20 г., т. 32, беше сформирана работна група, която да предложи на ПВСС изменение и допълнение на правилата за допълнителни трудови възнаграждения на магистратите, с които да се определят ясни, обективни и прозрачни критерии при определянето на допълнителни възнаграждения и да се ограничат правомощията на административните ръководители в органите на съдебната власт по тези пунктове. Същевременно бе сформирана и работна група с решение на Комисия „Съдебна карта, натовареност и съдебна статистика“ към Съдийската колегия на ВСС, която следва да изготви Правила по чл. 233, ал. 6.

Считам, че изплащането на допълнителното материално стимулиране в края на 2021 год. по тези нови правила беше крайно несправедливо, не отразяваше реалните резултати и работата на следователите в много от следствените отдели, като най-фрапиращо беше разминаването за следователите от следственият отдел при СТП, който е един от най-натоварените в страната, с ДП с фактическа и правна сложност, а същевременно получиха едни от най-малките възнаграждения. Ако бъда избран за член на ВСС, ще работя за промяна на тези правила още за календарната 2022 год., като ще взема предвид становищата на всички следствени отдели в страната и тяхната реална натовареност.

След последното изменение на КРБ в чл. 130а, ал. 2, т. 6, управлението на недвижимите имоти на съдебната власт отново бе върнато на ВСС. Мисля, че това бе много добро решение на законодателния орган. След като през 2006 г. управлението на недвижимите имоти бе дадено на министъра на правосъдието, с управлението на имотите възникнаха много проблеми и според мен министерството не се справи с тази задача. Красноречив пример за това е къде се помещава в момента ВСС и острата му нужда от помещения за нормална работа на членовете на ВСС и неговата администрация. Министерството на правосъдието, според мен, нямаше капацитет да се справи с тази функция. Недоумение за мен буди опита за подновяване на дебата в така наречения проект за нова Конституция, където се предлага управлението на недвижимите имоти на съдебната власт да премине отново към министерство на правосъдието.

Дисциплинарната дейност на ВСС разглежда две групи нарушения – професионални и морални. Давам си сметка, че самият процес на правораздаване поражда врагове, както и активно противодействие с всички възможни форми на

ответната реакция. Поради тези причини са и огромните очаквания към съответните дисциплинарни състави, които трябва да бъдат изключително акуратни при вземането на своите решения. В този смисъл ще положа усилия да се подобри работата на ВСС по дисциплинарни производства – в насока бързина и обективност, което е важно както за магистрата, който се проверява, така и за авторитета на съдебната система пред гражданите и за уеднаквяване на дисциплинарната практика. Много от решенията на дисциплинарните състави и колегиите падат на последващите инстанции в съда, което говори само по себе си за необходимост от промяна. Повечето от магистратите, запознали се от близо или от „опит“ считат, че решенията на ВСС не са обективни и прозрачни, което е констатация на Доклада на ЕК по МСО от преди пет години, с препоръка за преодоляване чрез установяване на ясни стандарти за дисциплинарни производства и санкции, както и чрез системна комуникация, разясняваща как отделните решения са съобразени с общите стандарти. Същевременно дисциплинарните производства представляват област, в която нормите на натовареност също може да са от полза, по специално като средство за установяване на по-обективна основа за санкции в случаи на неспазване на процесуалните срокове.

Престъпността през последните десетилетия претърпя истинска метаморфоза и се променя изключително динамично пред очите ни. Именно за това в днешно време професионализма е немислим без адекватно обучение, както по правната материя, така и по теми свързани с киберпрестъпността, проследяване на парични потоци, новите видове финансови разплащания и борбата с тероризма. За съжаление в повечето случаи извършителите на такива престъпления са със стъпка пред нас и ние трябва да догонваме и наваксваме. Трябва да си дадем сметка и за огромното финансиране, с което разполагат и високите технологии, които използват за да можем да се противопоставим на тези видове непозната до скоро за нас престъпност. Учебната база на прокуратурата осигурява необходимите условия за повишаване на квалификацията и в този смисъл ще настоявам за обучения, както с лектори от системата, така и със специалисти от чужбина, които могат да предадат ценен опит именно по горепосочените актуални теми. Тук виждам и ролята на НИП, както в организирането на съвместни обучения със сродни партньори, така и в намирането на подходящите и с необходимият ценз чужди лектори. Трябва да се повиши ролята и ефективността на дистанционните обучения, които на този етап ми се струват доста формални и без очакваният резултат. Сътрудничеството с НИП по линия на обучението на съдебните служители също трябва да продължи, като се повишава квалификацията, както по защита на класифицираната информация в съдебната система, така и по линия на административното обслужване на гражданите.

Трябва да се предприемат по активни действия от страна на ВСС по внедряването и практическото използване на Единната информационна система за противодействие на престъпността. Както по линия на надграждането, така и по линия на ефективното използване на информацията от ядрото на ЕИСПП, популяризиране на системата като цяло и същевременно по улеснен достъп до информацията в нея и по-голяма ефективност. Считам, че системата има огромен

ресурс, който на този етап малко се използва.

Въпреки, че няма законодателна инициатива, ВСС има важна роля с експертните си становища по отделни законопроекти. Считам, че съвета трябва да има по активна позиция при обсъждането на въпросите за юридическото образование и стажове, за намаляване формалността на наказателния процес, както и института на поемните лица. Преосмисляне на абсолютизирането на случайното разпределение на дела и преписки, което в малките следствени отдели силно ограничава възможностите за специализация, а същевременно става въпрос за по-малко от 10% от разследваните ДП, защото в останалите разследващи структури изискване за случайно разпределение няма.

Към момента въпреки последните промени в НПК, регламентираните процедури, касаещи досъдебното производство, продължават да бъдат твърде формални и не са съобразени с очакванията на обществото и динамиката на престъпността, което от своя страна неминуемо води и до липса на устойчива съдебна практика.

Въпросът за промяна на съдебната карта, с оглед натовареността на магистратите е стоял на вниманието на няколко състави на ВСС. Аз приветствам проведената реформа в прокуратурата по отношение на районните прокуратури, с която се закриха районни прокуратури и се създадоха териториални отделения към тях.

Съгласно чл. 130а, ал. 2, т. 4 от КРБ, Пленумът на ВСС решава общи за съдебната власт организационни въпроси, а колегиите решават въпроси за организацията на дейността на съответната система от органи на съдебната власт.

Съгласно чл. 30, ал. 2, т. 7 от ЗСВ, Пленумът на ВСС, по предложение на една от колегиите, след съгласуване с министъра на правосъдието, или по негово предложение, а по отношение на военните съдилища - след съгласуване с министъра на отбраната, определя броя, съдебните райони и седалищата на съдилищата и прокуратурите, създава и закрива съдилища и прокуратури, променя тяхното седалище и определя населените места, в които се разкриват териториални отделения към съответния районен съд и към съответната районна прокуратура. Пленума на ВСС, по предложение на една от колегиите, след съгласуване с административните ръководители на ОСВ, определя броя на съдиите, прокурорите и следователите във всички съдилища, прокуратури и следствени отдели съобразно степента на натовареност.

Един от сериозните проблеми в работата на всички състави на ВСС до сега е свързан с несполучливите им опити да осигурят равномерна натовареност на магистратите. Решаването на въпроса за „съдебната карта“ е важна предпоставка за повишаване качеството на работа, възможността за специализация на магистратите и бързина на правораздаването. Трябва нов подход и визия за оптимизираното разпределение на човешките и материални ресурси.

Съгласно измененията и допълненията на ЗСВ /ДВ, бр. 33 от 30.04.2009 г./, бяха ликвидирани Окръжните следствени служби и създадени окръжни следствени

отдели в състава на окръжните прокуратури. Това обаче не отчете спецификата на ежедневната работа на окръжните следствени отдели, тяхното организационно и административно ръководство и материално-техническата обезпеченост.

В Закона за съдебната власт много общо беше посочено в чл. 153, ал. 4, т. 1 от ЗСВ, че завеждащият окръжен следствен отдел в окръжна прокуратура, осъществява административно и организационно ръководство на следователите в отдела, но какви са механизмите за това не бе посочено. Има ли право завеждащият окръжен следствен отдел да издава писмени заповеди и разпореждания при това административно и организационно ръководство на следователите. В момента обемът и характерът на предоставените от административните ръководители права и определени задължения на завеждащите окръжни следствени отдели в окръжните прокуратури е различен в отделните окръжни прокуратури. Правата и задълженията на ръководителя на окръжния следствен отдел следва да се регламентират точно и ясно.

За преодоляване на проблема с неравномерната натовареност трябва да бъдат предприети редица организационни мерки свързани и с „прекрояване на съдебната карта“. Със закриването на териториалните следствени отдели и изнесените работни места за следователите в повечето Окръжни прокуратури, се допусна на огромни разстояния да няма следователи, които да покриват територията с дежурства, както и с действия по разследването. Оставихме призоваването изключително на местната власт и малко на РУ на МВР като за един разпит на свидетел се правят огромни разходи за командироване на следователи и служители с автомобил и т.н. В тази връзка считам, че е необходимо цялостно „прекрояване“ на кадровото и материално обезпечение на следствените отдели в страната, като се извърши детайлен анализ на натовареността в отделните отдели, с оглед насочването на кадрови ресурси на следователи и служители там, където те са най-необходими, без да се увеличава общата щатна численост, съществуваща в момента. Това е нещото, което очаквам да се случи с промяната на статута на завеждащ следствените отдели към ОП, които като зам. на административния ръководител ще бъдат участници в администрирането на окръжната прокуратура и в частност следствието към нея. Намирам, че преценката как да се извърши оптимизирането на следствените отдели и изнесените работни места трябва да се направи внимателно, като се анализира комплекс от фактори – освен натовареността, трябва да се държи сметка и за спецификата на района, населението, криминогенната обстановка и др. Същевременно ще търся всяка възможност за мнение и диалог със зав. отделите и колегите, ошетени от трансформацията на следствените отдели.

За подготовката и успешното провеждане на действията по разследване на делата е необходима активната работа и на редица съдебни служители по веригата, като деловодители, призовкари, експерти-технически помощници, шофьори, системни администратори и др. В тази насока е наложително завеждащият окръжен следствен отдел да ръководи пряко съдебните служители от отдела.

Друг въпрос, който искам да поставя и е от компетентността на законодателната власт, е чрез съответна промяна в ЗСВ да се разширят контролните

функции на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването, относно механизмите за методическо управление и контрол на следователите в страната. Добре ще е да се допълни чл. 150, ал. 2 от ЗСВ с текстове, подробно изброяващи същността на методическото ръководство и то да не е само методическо, а да има възможност за оказване и на административна помощ при необходимост.

Следва да се конкретизират правата на директора на НСлС и заместник на главния прокурор по разследването и при организиране на обучението на следователите. Целта е да се активизира участието на следователите в различните форми на обучение, както на окръжно и апелативно, така и на национално ниво и да се подобри взаимодействието с отделите от НСлС.

Към ВСС има създадени граждански съвет и съвет за партньорство. В първия членуват в по-голямата си част, неправителствени организации, в чийто предмет на дейност се включва работа с органите на съдебната власт и магистратите, организации на вещи лица, организации на магистрати, юристи и др. В съвета за партньорство участват членове на ВСС, магистратските професионални организации и магистрати, излъчени от магистрати, нечленуващи в професионалните организации. Считаю, че тези организации имат място във ВСС, тъй като гражданският съвет дава една външна оценка за работата на съдебната система и ВСС, а съветът за партньорство дава вътрешна оценка от магистратите за съдебната система и ВСС.

За дейността на ВСС от голямо значение е развитието на колектива – поддържането на добър микроклимат в съвета, базиран на взаимното уважение и професионален подход в работните взаимоотношения. Не следва да се допуска конфронтация и съсредоточаване върху проблемите и различията, а да се търси общия и взаимен интерес за институцията и за хората, които работят в нея. Ще съсредоточа усилията си в това аргументирано да убеждавам колегите си в съвета за взимане на решения, които са в интерес на магистратите и следствието. Именно тук искам да отбележа, че е необходимо да се прилагат общочовешките принципи за коректност, диалогичност, доверие и взаимно уважение.

Това са моите виждания за основните приоритети и проблеми в работата на ВСС.

04.04.2022год.

С УВАЖЕНИЕ: